

โรงพยาบาลราชพิพัฒน์
สำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร

เป็นโรงพยาบาลโดดเด่น
ในด้านการจัดการที่สร้างคุณค่าต่อสังคม

วิธีปฏิบัติงาน
(WORK INSTRUCTION)

เรื่อง การป้องกันติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะจากการใส่สายสวนปัสสาวะ
หมายเลขเอกสาร WI-NUR๐๑-๐๕๓ จำนวนหน้าทั้งหมด ๖ หน้า

รายนาม	ตำแหน่ง	ลงนาม	วันที่
ผู้จัดทำ/ผู้รับผิดชอบ	หัวหน้าหน่วยงาน/ผู้ปฏิบัติงาน	ณนิตา ขวัญใจตรี	๐๖ มิ.ย. ๒๕๖๖
ผู้ทบทวน	หัวหน้าฝ่าย/กลุ่มงาน	ณนิตา ขวัญใจตรี	๐๖ มิ.ย. ๒๕๖๖
ผู้อนุมัติ	หัวหน้าฝ่าย/กลุ่มงาน	1/อ	๐๗ มิ.ย. ๒๕๖๖

ประวัติการแก้ไข

แก้ไขครั้งที่	วันที่บังคับใช้	ผู้ขอแก้ไข	ผู้อนุมัติ	รายละเอียดการแก้ไข

 เป็นโรงพยาบาลโดดเด่น ในด้านการจัดการที่สร้างคุณค่าต่อสังคม	โรงพยาบาลราชพิพัฒน์ สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร RATCHAPHIPHAT HOSPITAL		หมายเลขเอกสาร WI - NUR๐๑ - ๐๕๓
	วิธีปฏิบัติงาน WORK INSTRUCTION	ฉบับแก้ไขครั้งที่ : ๐๐ วันที่บังคับใช้ :	หน้า ๑/๖
เรื่อง การป้องกันติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะจากการใส่สายสวนปัสสาวะ			

๑. วัตถุประสงค์

- ๑.๑ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในการดูแลผู้ป่วยที่ใส่สายสวนปัสสาวะ
- ๑.๒ เพื่อลดอัตราการติดเชื้อจากการใส่สายสวนปัสสาวะ

๒. ขอบเขต

ผู้ป่วยที่ใส่สายสวนปัสสาวะทุกราย

๓. นิยามศัพท์

การติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะที่สัมพันธ์กับการใส่สายสวนปัสสาวะ (Catheter-associated Urinary Tract Infection) หมายถึง การติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะโดยผู้ป่วยต้องมีการคาสายสวนปัสสาวะมากกว่า ๒ วันปฏิทิน และมีอาการหรืออาการแสดงในขณะคาสายสวนปัสสาวะ หรือถอดสายสวนปัสสาวะออกไปไม่เกิน ๑ วัน

๔. หน้าที่ความรับผิดชอบ

บุคลากรทางการแพทย์ทุกระดับ และบุคลากรในทีมสุขภาพอื่น ๆ

๕. อุปกรณ์และเครื่องมือ

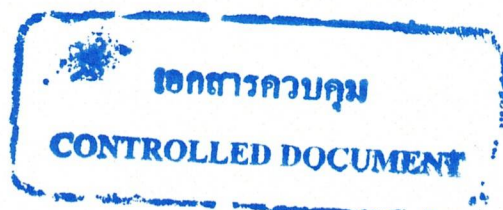
- ๕.๑ ชุดสวนปัสสาวะ
- ๕.๒ อุปกรณ์สำหรับสวนปัสสาวะ

๖. ขั้นตอนการปฏิบัติ

๖.๑ นำแบบฟอร์มแผนการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลใส่ในแฟ้มประวัติของผู้ป่วยที่ใส่สายสวนปัสสาวะทุกราย และป้อนรายการประเมินความจำเป็นการใส่อุปกรณ์ทางการแพทย์ในช่อง progress note ทุก ๓ วัน

๖.๒ พิจารณาข้อบ่งชี้การใส่สายสวนปัสสาวะ

- ๖.๒.๑ ภาวะอุดกั้นระบบทางเดินปัสสาวะ
- ๖.๒.๒ เกิดภาวะวิกฤตจำเป็นต้องบันทึกปริมาณปัสสาวะ เช่น ผู้ป่วยช็อค
- ๖.๒.๓ ได้รับการผ่าตัดระบบทางเดินปัสสาวะ การผ่าตัดระบบอวัยวะสืบพันธุ์ใกล้เคียงกับระบบทางเดินปัสสาวะ การผ่าตัดที่ใช้เวลานาน การผ่าตัดที่หย่าขั้วปัสสาวะขณะผ่าตัด การผ่าตัดที่ต้องบันทึกปริมาณปัสสาวะขณะผ่าตัด
- ๖.๒.๔ ผู้ป่วยที่มีแผลบริเวณฝีเย็บหรือบริเวณก้นกบ และกลั้นปัสสาวะไม่ได้

 <p>เป็นโรงพยาบาลโดดเด่น ในด้านการจัดการที่สร้างคุณค่าต่อสังคม</p>	โรงพยาบาลราชพิพัฒน์ สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร RATCHAPHIPHAT HOSPITAL		หมายเลขเอกสาร WI - NUR๐๑ - ๐๕๓
	วิธีปฏิบัติงาน WORK INSTRUCTION	ฉบับแก้ไขครั้งที่ : ๐๐ วันที่บังคับใช้ :	หน้า ๒/๖
เรื่อง การป้องกันติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะจากการใส่สายสวนปัสสาวะ			

๖. ขั้นตอนการปฏิบัติ (ต่อ)

๖.๒.๕ ผู้ป่วยที่จำเป็นต้องจำกัดการเคลื่อนไหวเป็นเวลานาน เช่น ผู้ป่วยที่มีภาวะบาดเจ็บรุนแรงบริเวณ กระดูกสันหลัง ผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บหลายอวัยวะ ฯลฯ กรณีที่ต้องระบายปัสสาวะเป็นเวลานาน อาจใช้วิธีการสวนเป็นครั้งคราว (intermittentcatheterization) หรือใช้วิธีการอื่นแทนการคาสายสวนปัสสาวะ เพื่อช่วยลดอัตราการติดเชื้อ

๖.๓ การทำความสะอาดมือแบบ hygienic hand washing ก่อนการจัดเตรียมชุดสวนปัสสาวะ ก่อน และหลังสัมผัสสายสวน ถุงเก็บปัสสาวะ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

๖.๔ เตรียมชุดทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอกและอุปกรณ์สะอาดที่จำเป็นอื่นๆ สำหรับการใส่สายสวนปัสสาวะ เช่น ถุงมือสะอาด ผ้าปิดตาผู้ป่วย น้ำกลั่น และพลาสติก

๖.๕ เลือกสายสวนปัสสาวะปราศจากเชื้อ ขนาดเหมาะสมกับผู้ป่วย เพื่อลดการบาดเจ็บที่ท่อปัสสาวะ ดังนี้

๖.๕.๑ เพศชาย ๑๔-๑๖ Fr.

๖.๕.๒ เพศหญิง ๑๒-๑๔ Fr.

๖.๕.๓ ผู้ป่วย สูงอายุ ๒๒-๒๔ Fr.

๖.๕.๔ ผู้ป่วยเด็ก ๘-๑๐ Fr.

๖.๕ เตรียมอุปกรณ์สวนปัสสาวะปราศจากเชื้อโดยใช้เทคนิคปลอดเชื้อ ได้แก่ ถุงรองรับปัสสาวะ ถุงมือปราศจากเชื้อ ชุดสวนปัสสาวะ ๐.๙ % NSS น้ำกลั่นปราศจากเชื้อ กระบอกฉีดยาปราศจากเชื้อ และสารหล่อลื่นปราศจากเชื้อ

๖.๖ อธิบายให้ผู้ป่วยทราบก่อนใส่สายสวนปัสสาวะ

๖.๗ จัดทำนอนผู้ป่วย โดยผู้ป่วยชาย นอนหงาย เท้าราบ แยกขาออก และผู้ป่วยหญิง นอนหงาย ชันเข้า

๖.๘ การทำความสะอาดมือแบบ hygienic hand washing และใส่ถุงมือสะอาด

๖.๙ สวมถุงมือ เช็ดทำความสะอาดบริเวณอวัยวะสืบพันธุ์ และเช็ดรูเปิดท่อปัสสาวะ ด้วย ๐.๙ % NSS

๖.๑๐ ถอดถุงมือสะอาดออก

๖.๑๑ ล้างมือแบบ hygienic handwashing

๖.๑๒ สวมถุงมือปราศจากเชื้อ ต่อกองปัสสาวะเข้ากับสายสวนปัสสาวะ หล่อลื่นสายสวนด้วยสารหล่อลื่น

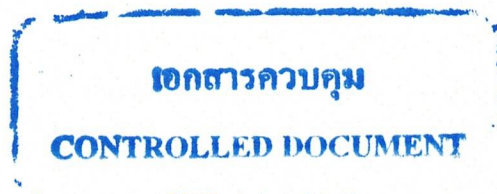
๖.๑๓ ปูผ้าสีเหลี่ยมเจาะกลางปราศจากเชื้อ

๖.๑๔ สอดสายสวนปัสสาวะด้วย ความนุ่มนวล

๖.๑๔.๑ ผู้ป่วยชาย ร้องขอชาติให้ทำมุม ๖๐-๙๐ องศา กับลำตัว จับสายสวนปัสสาวะสอดเข้าท่อปัสสาวะ ใส่เข้าไปจนสุดสายสวน

๖.๑๔.๒ ผู้ป่วยหญิง ใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้แหวก labia จนเห็นรูเปิดท่อปัสสาวะ สอดสายสวนปัสสาวะ เข้าท่อปัสสาวะ ใส่เข้าไปลึกประมาณ ๒-๓ นิ้ว หรือจนกว่าจะมีปัสสาวะไหลออก

๖.๑๕ ฉีด sterile water ประมาณ ๑๐-๒๐ มล. เข้าลูกโป่งสายสวน แล้วค่อยๆ ถอดสายสวนออกจนลูกโป่งตึงติด กระชับกับส่วนล่างของกระเพาะปัสสาวะ

เป็นโรงพยาบาลโดดเด่น
ในด้านการจัดการที่สร้างคุณค่าต่อสังคม

วิธีปฏิบัติงาน
WORK INSTRUCTION

ฉบับแก้ไขครั้งที่ : ๐๐
วันที่บังคับใช้ :

หน้า
๓/๖

เรื่อง การป้องกันติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะจากการใส่สายสวนปัสสาวะ

- ๖.๑๖ ตีรึงสายสวนด้วยพลาสติกสำหรับผู้ป่วยผู้ชายตึงกับโคนขาด้านหน้าหรือหน้าท้อง ส่วนผู้ป่วยหญิงตึงกับโคนขา
ด้านใน
- ๖.๑๗ จัดสายสวนและสายต่อเข้าถุงปัสสาวะให้ลาดลงสู่ถุงปัสสาวะ
- ๖.๑๘ แขนงถุงปัสสาวะไว้ข้างเตียง ให้ถุงสูงจากพื้น และต่ำกว่าระดับกระเพาะปัสสาวะเสมอ
- ๖.๑๙ ถอดถุงมือ แล้วล้างมือแบบ hygienic handwashing
- ๖.๒๐ ทำความสะอาดบริเวณอวัยวะสืบพันธุ์และรูเปิดท่อปัสสาวะด้วย ๐.๙ % NSS อย่างน้อยวันละ ๒ ครั้ง และ ทุก
ครั้งหลังถ่ายอุจจาระหรือเมื่อสกปรกด้วยน้ำและสบู่
- ๖.๒๑ ดูแลสายสวนปัสสาวะให้เป็นระบบปิดตลอดเวลา ไม่ให้หักพับงอ ถุงปัสสาวะอยู่ต่ำกว่าระดับกระเพาะปัสสาวะ ไม่
วางถุงรองปัสสาวะไว้บนพื้น
- ๖.๒๒ การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยต้องให้ถุงรองรับปัสสาวะอยู่ต่ำกว่าระดับกระเพาะปัสสาวะเสมอ กรณีที่ไม่สามารถให้ถุง
ปัสสาวะอยู่ต่ำกว่าระดับกระเพาะปัสสาวะให้หนีบสายสวนปัสสาวะ
- ๖.๒๓ การเทปัสสาวะ ให้เทปัสสาวะเมื่อปัสสาวะมีปริมาณ ¼ ของถุงหรือตามเวลาที่กำหนด ปฏิบัติดังนี้
- ๖.๒๓.๑ สวมถุงมือสะอาด เทปัสสาวะออกจากถุงรองรับปัสสาวะด้วยเทคนิคปลอดเชื้อ
- ๖.๒๓.๒ ใช้ ๗๐ % alcohol ชุบสำลีปราศจากเชื้อ เช็ดบริเวณรอบปลายเปิดถุงรองรับ ปัสสาวะก่อนและหลังเท
ปัสสาวะ
- ๖.๒๓.๓ เทน้ำปัสสาวะจากถุงรองรับปัสสาวะโดยใช้ภาชนะรองรับปัสสาวะแยกผู้ป่วยแต่ละราย เปลี่ยนถุงมือคู่มือใหม่
- ๖.๒๓.๔ กรณีที่มีการอุดตันของสายสวนปัสสาวะ ห้ามสวนล้างกระเพาะปัสสาวะ ควรเปลี่ยนสายสวน ปัสสาวะทั้ง
ระบบ การสวนล้างกระเพาะปัสสาวะ ไม่ควรปฏิบัติเป็นประจำ ควรสวนล้างกระเพาะปัสสาวะด้วยระบบปิด โดยใช้เทคนิค
ปลอดเชื้อ
- ๖.๒๔ การเก็บปัสสาวะเพื่อส่งตรวจ ให้ใช้เทคนิคปลอดเชื้อ ปฏิบัติดังนี้
- ๖.๒๔.๑ ดูดปัสสาวะจากสายสวนปัสสาวะด้วยเข็มปราศจากเชื้อขนาดเล็ก (No. ๒๕) และใช้เทคนิคปลอดเชื้อ
- ๖.๒๕.๒ กรณีต้องการปริมาณปัสสาวะจำนวนมากเพื่อส่งตรวจ ให้เทจากถุงรองรับปัสสาวะโดยใช้เทคนิคปลอดเชื้อ
- ๖.๒๕ ไม่ต้องเปลี่ยนสายสวนปัสสาวะและถุงรองรับปัสสาวะเป็นประจำ ให้พิจารณาเปลี่ยนสายสวนปัสสาวะ และถุง
รองรับปัสสาวะในกรณีที่มีการอุดตันหรือรั่ว การถอดสายสวนปัสสาวะ
- ๖.๒๖ ถอดสายสวนปัสสาวะออกทันทีเมื่อหมดข้อบ่งชี้ ปฏิบัติดังนี้
- ๖.๒๖.๑ ทำความสะอาดมือด้วยน้ำและสบู่ (normal handwashing)
- ๖.๒๖.๒ ใส่ถุงมือสะอาด
- ๖.๒๖.๓ อธิบายให้ผู้ป่วยทราบก่อนถอดสายสวนปัสสาวะ เพื่อให้ผู้ป่วยให้ความร่วมมือ
- ๖.๒๖.๔ ทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอกด้วย ๐.๙ % NSS
- ๖.๒๖.๕ ดูดน้ำออกจากบอลูน
- ๖.๒๖.๖ ดึงสายสวนปัสสาวะออกด้วยความนุ่มนวล
- ๖.๒๖.๗ ถอดถุงมือออก และทำความสะอาดมือแบบ hygienic handwashing

เอกสารควบคุม
CONTROLLED DOCUMENT

โรงพยาบาลราชพิพัฒน์ สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร
RATCHAPHIPHAT HOSPITAL

หมายเลขเอกสาร
WI - NUR๐๑ - ๐๕๓

เป็นโรงพยาบาลโดดเด่น
ในด้านการจัดการที่สร้างคุณค่าต่อสังคม

วิธีปฏิบัติงาน
WORK INSTRUCTION

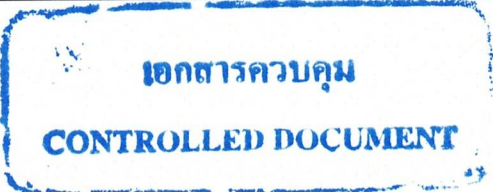
ฉบับแก้ไขครั้งที่ : ๐๐
วันที่บังคับใช้ :

หน้า
๔/๖

เรื่อง การป้องกันติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะจากการใส่สายสวนปัสสาวะ

ขั้นตอนการปฏิบัติ (ต่อ)

ผู้รับผิดชอบ	ขั้นตอนการทำงาน	รายละเอียด	เอกสารอ้างอิง
พยาบาลหอผู้ป่วย	<p>การป้องกันติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะที่จากการใส่สายสวนปัสสาวะ (CAUTI precaution)</p>	<p>-นำแบบฟอร์มเผื่อระวางการติดเชื้อในโรงพยาบาลใส่ในแฟ้มประวัติของผู้ป่วยที่ใส่สายสวนปัสสาวะทุกราย</p> <p>-ป้อนรายการประเมินความจำเป็นการใส่อุปกรณ์ทางการแพทย์ในช่อง progress note ทุก ๓ วัน</p>	<p>- สถาบันบำราศนราดูร กรมควบคุมโรค. แนวทางการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล.</p> <p>-สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร . แนวทางการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล. กรุงเทพฯ.</p>
แพทย์	<p>พิจารณาข้อบ่งชี้การใส่สายสวนปัสสาวะ</p>	<p>พิจารณาข้อบ่งชี้ในการใส่สายสวนปัสสาวะ</p> <p>๖.๒.๑ ภาวะอุดกั้นระบบทางเดินปัสสาวะ</p> <p>๖.๒.๒ ภาวะวิกฤติจำเป็นต้องบันทึกปริมาณปัสสาวะ เช่น ผู้ป่วยช็อค</p> <p>๖.๒.๓ ได้รับการผ่าตัดในระบบทางเดินปัสสาวะระบบอวัยวะสืบพันธุ์ที่อยู่ใกล้เคียงกับระบบทางเดินปัสสาวะ การผ่าตัดที่ใช้เวลานาน การผ่าตัดที่มีการให้ยาขับปัสสาวะขณะผ่าตัด การผ่าตัดที่ต้องบันทึกปริมาณปัสสาวะขณะผ่าตัด</p> <p>๖.๒.๔ มีแผลบริเวณฝีเย็บหรือบริเวณก้นกบ และกลั้นปัสสาวะไม่ได้</p> <p>๖.๒.๕ จำเป็นต้องจำกัดการเคลื่อนไหวเวลานาน</p>	

โรงพยาบาลราชพิพัฒน์ สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร
RATCHAPHIPHAT HOSPITAL

หมายเลขเอกสาร
WI - NUR๐๑ - ๐๕๓

เป็นโรงพยาบาลโดดเด่น
ในด้านการจัดการที่สร้างคุณค่าต่อสังคม

วิธีปฏิบัติงาน
WORK INSTRUCTION

ฉบับแก้ไขครั้งที่ : ๐๐
วันที่บังคับใช้ :

หน้า
๕/๖

เรื่อง การป้องกันติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะจากการใส่สายสวนปัสสาวะ

ผู้รับผิดชอบ	ขั้นตอนการทำงาน	รายละเอียด	เอกสารอ้างอิง
พยาบาล วิชาชีพ		การสวนปัสสาวะ ๑. การทำความสะอาดมือแบบ hygienic hand washing ก่อนและหลังทำกิจกรรมการพยาบาล ๒. เลือกลายสวนปัสสาวะปราศจากเชื้อ ขนาดเหมาะสมกับผู้ป่วย ๓. เตรียมอุปกรณ์สวนปัสสาวะปราศจากเชื้อโดยใช้เทคนิคปลอดเชื้อ ๔. อธิบายให้ผู้ป่วยทราบก่อนใส่สายสวนปัสสาวะ ๕. จัดท่านอนผู้ป่วย ๖. ทำความสะอาดมือแบบ hygienic hand washing ๗. สอดสายสวนปัสสาวะด้วย ความนุ่มนวล	-สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร. แนวทางการ ป้องกันและ ควบคุมการติดเชื้อ ในโรงพยาบาล. กรุงเทพฯ.
บุคลากร ทางการ พยาบาลหอ ผู้ป่วย		การดูแลสายสวนและระบบระบายน้ำปัสสาวะ ๑. ตรึงสายสวนด้วยพลาสติกเตอร์ ๒. แขนงถุงปัสสาวะไว้ข้างเตียง ให้ถุงสูงจากพื้นและต่ำกว่าระดับกระเพาะปัสสาวะเสมอ ทำความสะอาดบริเวณอวัยวะสืบพันธุ์และรูเปิดท่อปัสสาวะด้วย ๐.๙ % NSS อย่างน้อยวันละ ๒ ครั้ง และ ทุกครั้งหลังถ่ายอุจจาระหรือเมื่อสกปรกด้วยน้ำและสบู่ ๓. การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยต้องให้ถุงรองรับปัสสาวะอยู่ต่ำกว่าระดับกระเพาะปัสสาวะเสมอ กรณีที่ไม่สามารถให้ถุงปัสสาวะอยู่ต่ำกว่าระดับกระเพาะ	

โรงพยาบาลราชพิพัฒน์ สำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร
RATCHAPHIPHAT HOSPITAL

หมายเลขเอกสาร
WI - NUR๐๑ - ๐๕๓

เป็นโรงพยาบาลโดดเด่น
ในด้านการจัดการที่สร้างคุณค่าต่อสังคม

วิธีปฏิบัติงาน
WORK INSTRUCTION

ฉบับแก้ไขครั้งที่ : ๐๐
วันที่บังคับใช้ :

หน้า
๖/๖

เรื่อง การป้องกันติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะจากการใส่สายสวนปัสสาวะ

ผู้รับผิดชอบ	ขั้นตอนการทำงาน	รายละเอียด	เอกสารอ้างอิง
		ปัสสาวะให้หนีบสายสวนปัสสาวะ ๕. การเทปัสสาวะ ให้เทปัสสาวะเมื่อปัสสาวะมีปริมาณ 3/4 ของถุงหรือตามเวลาที่กำหนด ๖. การเก็บปัสสาวะเพื่อส่งตรวจ ให้ใช้เทคนิคปลอดเชื้อ	
พยาบาล วิชาชีพ	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> การถอดสายสวนปัสสาวะ </div>	การถอดสายสวนปัสสาวะ ๑. ถอดสายสวนปัสสาวะออกทันทีเมื่อหมดข้อบ่งชี้ ๒. ทำความสะอาดมือด้วยน้ำและสบู่ (normal handwashing) ๓. ใส่ถุงมือสะอาด ๔. อธิบายให้ผู้ป่วยทราบก่อนถอดสายสวนปัสสาวะ ๕. ทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอกด้วย ๐.๙ % NSS ๖. ดูดน้ำออกจากบอลลูน ๗. ดึงสายสวนปัสสาวะออกด้วยความนุ่มนวล ๘. ถอดถุงมือออก และทำความสะอาดมือแบบ hygienic handwashing	

๗. เอกสารอ้างอิง

- สถาบันบำราศนราดูร กรมควบคุมโรค. แนวทางการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรกราฟิกแอนด์ดีไซน์; ๒๕๖๓.
- สำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร. แนวทางการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล. กรุงเทพฯ.

๘. บันทึก

- แบบฟอร์มเฝ้าระวังการติดเชื้อในโรงพยาบาล

